

Til nr. 20 (psykiatrilovens § 22, stk. 3)

Skærpet samtykkekrav til psykokirurgisk indgreb

Det fremgår af § 22, stk. 3, i psykiatriloven, at psykokirurgiske indgreb kun kan foretages i forhold til patienter, der er ude af stand til selv at afgive gyldigt samtykke, hvis der over for patienten iværksættes værgemål efter værgemålslovens § 5, der omfatter personlige forhold, herunder beføjelse til at meddele samtykke til psykokirurgiske indgreb, og at værgen giver sit skriftlige samtykke til indgrebet.

I henhold til artikel 28 i Europarådets rekommandation om »The protection of the human rights and dignity of persons with mental disorder« (Recommendation Rec (2004)10 of the Committee of Ministers to member states concerning the protection of the human rights and dignity of persons with mental disorder) skal en person, der skal have foretaget et psykokirurgisk indgreb, selv afgive skriftligt samtykke.

Med den foreslåede ophævelse af § 22, stk. 3, bringes den danske retstilstand i overensstemmelse med rekommandationen, idet psykokirurgiske indgreb herafter kun kan foretages på baggrund af patientens eget skriftlige samtykke.

Til nr. 21 (psykiatrilovens § 24, stk. 1)

Patientrådgiver ved ethvert tvangsindgreb, bortset fra indgreb efter §§ 18 f og 19 a

Efter den gældende bestemmelse i § 24, stk. 1, skal der beskikkes en patientrådgiver for enhver, der tvangsindlægges, tvangstilbageholdes eller undergives tvangsbehandling. Der skal endvidere efter anmodning fra patienten beskikkes en patientrådgiver ved iværksættelse af de i kapitel 5 nævnte foranstaltninger. Det betyder, at ved iværksættelse af tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, personlige alarm- og pejlesystemer og særlige dørlåse, beskyttelsesfiksering og aflåsning af patientstue på Sikringsafdelingen under Psykiatrisk Center, Sygehus Vestsjælland, får patienten beskikket en patientrådgiver efter anmodning.

Når tvangsindgreb efter lovens kapitel 5 skønnes påkrævet, er personalet forpligtet til at underrette patienten om adgangen til at få beskikket en patientrådgiver efter anmodning. Personalet har ikke mulighed for at skønne over, om en anmodning er mere eller mindre velbegrunder. Når en begæring er fremsat af patienten selv, skal beskikkelsen straks finde sted.

Den foreslåede ændring af § 24, hvorefter der skal beskikkes en patientrådgiver for alle, der undergives et tvangsindgreb bortset fra indgreb efter §§ 18 f og 19

a, har til formål overordnet at styrke de psykiatriske patienters retssikkerhed. Da der ikke kan klages over indgreb efter §§ 18 f og 19 a til de psykiatriske patientklagenævn, men til sygehusmyndigheden, findes det ikke hensigtsmæssigt alene på den baggrund at beskikke en patientrådgiver til patienten. Det skønnes dog, at en del af de patienter, som bliver omfattet af indgreb efter §§ 18 f og 19 a, i forvejen vil have fået beskikket en patientrådgiver.

Med forslaget sikres patienten adgang til vejledning og rådgivning i forbindelse med alle de nævnte tvangsindgreb uden selvstændigt at skulle tilkendegive et ønske om en patientrådgiver i en evt. ophedet og stresset situation.

Der kan være situationer, hvor det ikke kan udelukkes, at f.eks. en fiksering efter omstændighederne kan udgøre en frihedsberøvelse. I sådanne situationer er det hensigtsmæssigt, at patienten får beskikket en patientrådgiver, som kan rådgive og vejlede patienten, herunder bistå patienten med iværksættelse og gennemførelse af eventuelle klager. Da det ikke præcist er muligt at afgøre, hvornår f.eks. en fiksering overgår til at udgøre en frihedsberøvelse, findes det mest hensigtsmæssigt, at alle patienter, der udsættes for tvang bortset fra indgreb efter §§ 18 f og 19 a, får beskikket en patientrådgiver.

Det bemærkes, at den foreslåede ændring af bestemmelsen imødekommer Europarådets Torturkomitees forslag om, at alle patienter, der er fikserede, bør have beskikket en patientrådgiver.

Den foreslåede ændring går imidlertid videre end anbefalet af Torturkomiteen, idet den omhandler alle patienter, der undergives tvang i medfør af lovens bestemmelser herom, bortset fra indgreb efter §§ 18 f og 19 a. Hensigten med at udvide ordningen er således at give de patienter, som undergives tvang, den letteste adgang til en høj grad af retssikkerhed.

Med henvisningen til § 40, stk. 4, fremhæves, at der ikke skal beskikkes en patientrådgiver til personer, som er omfattet af psykiatrilovens § 40, i tilfælde, hvor de pågældende i forvejen har en sådan eller en bistandsværge efter straffelovens § 71.

Ligeledes følger det af bekendtgørelse nr. 892 af 14. december 1998 om personer indlagt på psykiatrisk afdeling i henhold til strafferetlig afgørelse, § 2, stk. 2, at bestemmelserne i psykiatrilovens §§ 24-29 om patientrådgivere kun gælder i tilfælde, hvor personer, som er indlagt på psykiatrisk afdeling i henhold til en retsafgørelse, som er truffet i medfør af straffelovens § 68 eller § 69 eller retsplejelovens § 765, § 777 eller § 809, stk. 2, ikke har en bistandsværge efter straffelovens § 71.